

سه‌شنبه ۲۷ آبان ۱۴۰۴ | ۲۷ جمادی‌اول ۱۴۴۷

گزارش یک حامد خیبری

گزارش تازه هاآر تص درباره وجود یک آرشیوی مخفی در دانشگاه هاروارد که «در صورت فروپاشی اسرائیل» حافظه فرهنگی آن را حفظ کند، موجی از پرسش‌های تازه درباره بحران اعتماد استراژیک در جامعه اسرائیل برمی انگیزد؛ بحرانی که دو سال و اندکی بعد از ۱۷اکتبر، نظرسنجی‌های داخلی آن را به‌عنوان «تهدید موجودیتی» توصیف کرده‌اند و حالا اسناد تازه هم نشان می‌دهد که ترس از فروپاشی به عنوان یک ترس تاریخی از دهه ۱۹۶۰ بر حافظه اسرائیلی‌ها سنگینی می‌کند.

■ ■ ■

گزارش روز یکشنبه‌هاآر تص که با تیر بلندپروازانه «در یک سایت مخفی هاروارد، آرشیو عظیمی از اسرائیلیاننا حفظ می‌شودبرای زمانی که اسرائیل دیگر وجود نداشته باشد» منتشر شده، تصویری کم‌سابقه از یک پروژه چند دهه‌ای در خاک امریکارا می‌دهد: آرشیوی زیرزمینی، مستقل از هر نهاد اسرائیلی که طبق روایت کسانی که آن را دیده‌اند یا از آن آگاهی دارند، همه چیز را دربارہ جامعه اسرائیل ذخیره می‌کند؛ از کتاب‌ها و پژوهش‌ها گرفته تا جزوه‌های کنیسه‌ها، خبرنامه‌های کبوی تص‌ها، دفترچه‌های یادبود سربازان، پرچم‌های بسمحات توره (پرچم‌های کوچکی برای جشن‌های مذهبی)، آگهی‌های انتخاباتی و هزاران سند روزمره که معمولاً حتی کتابخانه‌های دانشگاهی نیز بایگانی‌شان نمی‌کنند. به نوشته هاآر تص، حیمیم پتر نویسنده اسرائیلی این آرشیو را در دهه ۱۹۹۰ به‌طور اتفاقی دیده، آرشیوی که گفته او در جایی در زیر یک ساختمان شنیقه معبد یونانی، باسالن‌های عظیم و کارکنانی است که شبانه‌روز اسناد را دیجیتالی می‌کنند. پتر این مجموعه را «نسخه کامل پشتیبان (بک‌آپ) فرهنگ اسرائیل» توصیف کرده که در «محیطی پایدارتر» یعنی امریکا نگهداری می‌شود. مغز متفکر این پروژه، چارلز برلین پژوهشگر یهودی هاروارد بوده که از دهه ۱۹۶۰ مأمور شده یک بخش تازه برای مستندسازی زندگی و فرهنگ یهودی در سلسله‌های مختلف ایجاد کند. حالا این بخش در هاروارد، به تنهایی شامل حدود یک میلیون سند، ده‌ها هزار ساعت فایل صوتی و تصویری و میلیون‌ها تصویر است و بخشی از آن، به طور اختصاصی «اسرائیلیانا» (شیبه‌واژه امریکانا) است.

■ **آرشیو هاروارد جدیدنیست**

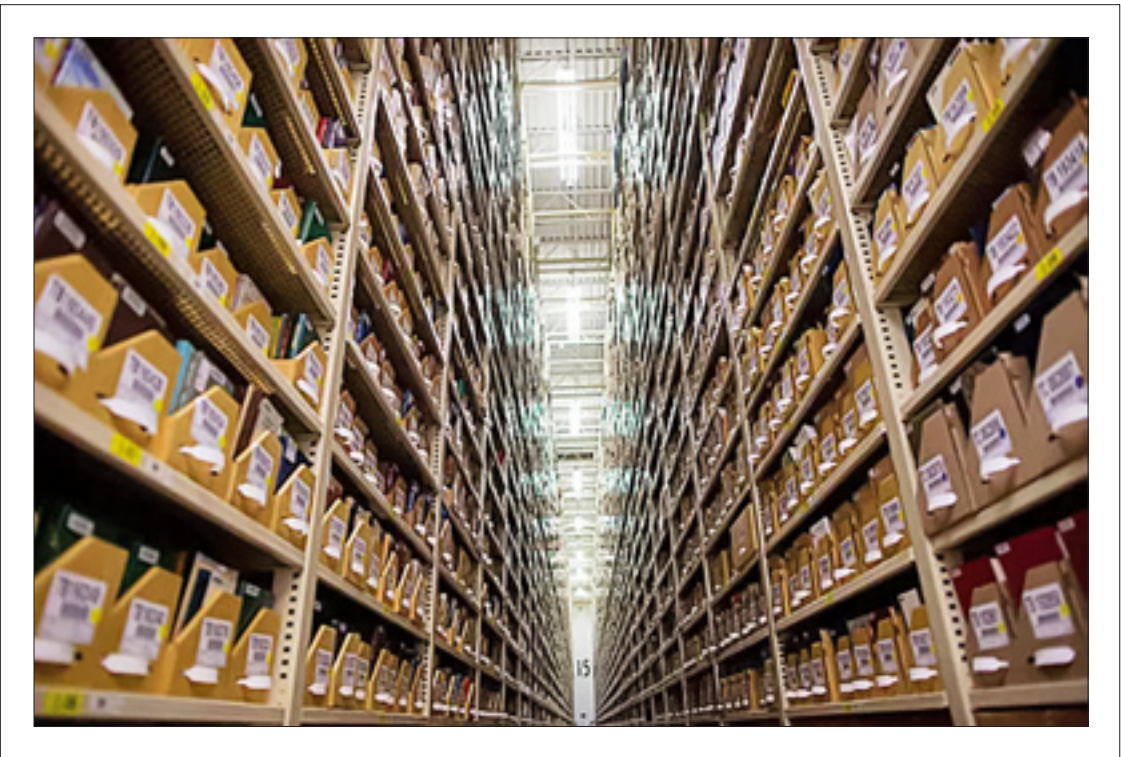
البته وجود یک بخش یهودشاسی (Judaica Division) بزرگ در کتابخانه هاروارد و کار طولانی مدتی که چارلز برلین روی آن انجام داده، رویدادفاشده جدیدنیست و خیلی از اسرائیلی‌ها وجود چنین آرشیوی اطلاع دارند،

پیراملار

سرویس بین‌الملل، ۲۰۶۰۸۸۵۳۳

|| روزنامه جوان | شماره ۲۴۵۴

بک آب هاروارد از اسرائیل برای فرودای فروپاشی

■ **بیمه تمدنی؟!**

روندهای جامعه‌شناختی سیگنال‌های مشابهی می‌دهند. رشد جمعیت حردی‌ها، شکاف بین اعراب و یهودیان، اختلافات شدید بر سر اصلاحات قضایی، بحران اقتصادی پس از جنگ، همگی در کنار هم، تصویری از یک جامعه رو‌ند‌نگران‌کننده تکرار شده است، از جمله اینکه بیش از ۵۰ درصد اسرائیلی‌ها معتقدند کشورشان ممکن است از ۲۰ تا ۳۰ سال آینده فروپاشدو این نگرانی از «تهدید موجودیتی» در میان یهودیان سکولار، که پروژه هاآر تص احتمالاً بارزترین روزنامه نمایاننده دیدگاه‌های آنهاست، بیش از ۶۰ درصد گزارش شده است، چیزی که نشان می‌دهد که پس از جنگ غزه و بحران سیاسی داخلی، اعتماد به «هوانایی اسرائیل برای بقا» به یکی از پایین‌ترین سطوح دو دهه‌اخیر رسیده است. احتمالاً این واقعیت که مهاجرت معکوس، یا همان خروج اسرائیلی‌ها که در سال ۲۰۲۴ به بالاترین سطح پس از دهه ۱۹۹۰ رسیده نیز متعکس‌کننده‌فرآگیری همین قویبای تاریخی است.

ولی گزارش هاآر تص در مورد حجم گسترده این آرشیو و اینکه آن را برای فردای پس از اسرائیل ساخته‌اند، در فضای کنونی بعد از جنگ غزه حائز اهمیت است، ضمن اینکه خیلی از اسرائیلی‌ها به این دلیل که چنین آرشیوی برایشان تداعی‌کننده قویبای تاریخی فروپاشی دولت یهود است، احساس خوشایندی به آن ندارند، چیزی که اسحاق هر تروگ رئیس رژیم صهیونیستی طی دو سال اخیر بارها دربارہ آن هشدار داده است. موشه موسیک، رئیس آرشیو دولتی رژیم صهیونیستی در سال‌های ۱۹۸۴ تا ۲۰۰۸، گفته به این دلیل که از پیش فرض این پروژه درباره اینکه ممکن است اسرائیل دوام نیاورد، راحت بوده، حاضر نشده مجموعه‌های حساس اسرائیل را در این پروژه به اشتراک بگذارد. یهود بن‌ا‌ز نویسنده اسرائیلی می‌گوید که چارلز برلین مغز متفکر این پروژه، بارها به‌شدت مورد حمله قرار گرفته، به‌خصوص از طرف مورخان جوانی که او را متهم می‌کنند «از ترس نابودی اسرائیل» به ثبت این تاریخ رو آورده‌است. واقعیت این است که گزارش هاآر تص صرفاً یک افشاگری فرهنگی

گزارش ۲

تقلای تل آویو برای تغییر بندهای قطعهنامه امریکادر باره غزه

مقامات اسرائیلی که همواره از دادن

کوچک‌ترین امتیاز به فلسطینیان سر باز می‌زنند، تاوایسین لحظات برای تغییر بندهای قطعهنامه پیشنهادی امریکا درباره غزه که پروسسه تدریجی تشکیل کشور فلسطین نیز در آن گنجانده شده بود، تلاش کردند. این در حالی است که همین قطعهنامه به‌طور کامل در راستای منافع تل آویو تدوین شده، تا جایی که گروه‌های فلسطینی هشدار دادند چنین طرحی عملاً به معنای اعتقدنند که فلسطین بین‌المللی بر مردم فلسطین است که حق آنان برای تعیین سر نوشت و اداره سرزمین را به‌شدت محدود می‌کند.

■ ■ ■

درحالی که دیشب در شورای امنیت درباره پیش‌نویس قطعهنامه امریکا برای تشکیل نیروی چندملیتی در نوار غزه رأی گیری شد، سازمان رادیو وتلوویزیون اسرائیل اعلام کرد که مقامات این رژیم تا لحظات آخر برای ملایم‌تر کردن متن پیش‌نویس قطعهنامه بر امریکا فشار آورده‌اند. از جمله بندهای این قطعهنامه همکاران رژیم صهیونیستی و مصر برای حفظ ثبات غزه و جایگزینی حکومت حماس تلاش خواهد کرد. در غزه نیروی پالیس فلسطینی نیز مستقر خواهد شد و به حفظ امنیت مرزها کمک خواهد کرد. این قطعهنامه که انتقادات زیادی به بندهای آن وارد شده، درحالی است که مقامات تندرو تل آویو بارها گفته‌اند که اجازه نخواهند داد تا کشوری به نام فلسطین حتی در خارج از سرزمین‌های اشغالی تأسیس شود. بنابراین،

واکنش

نعیم قاسم: قیمومیت امریکا بر لبنان خطری بسیار جدی است

دبیر کل حزب الله لبنان دیروز در سخنانی با اشاره به نقش مخرب رژیم صهیونیستی و امریکادر کشورش، تأکید کرد که امریکامیانجی نیست بلکه حامی تجاوز است و قیمومیت واشینگتن بر لبنان، خطری بسیار جدی خواهد بود. شیخ نعیم قاسم بعدازظهر دوشنبه در مراسم بزرگداشت اولوین سالگرد شهادت محمد عقیف، مسئول روابط رسانه‌ای حزب الله و دیگر همکاران رسانه‌ای وی، با اشاره به اهداف صهیونیست‌ها در به شهادت رساندن حاج عقیف گفت: «او را به این دلیل به شهادت رساندند که موفق شده بود ایده و روایت مقاومت را آنچنان که حزب الله می‌خواست، به خوبی ارائه کند. روایتی که در واقع بیانگر واقعیت مقاومت اسلامی و پایگاه مردمی آن بود.» وی با تأکید بر اینکه لبنان باید به عزت، آزاد و مستقل و عاری از

۱۵ جوان

نگاره

دکتر احمد کاظمی

حقوق بین الملل ناتوان زیر شلاق نظم نوین حقوقی

بر گزاری کنفرانس بین‌المللی «حقوق بین‌الملل تحت تهاجم: تجاوز و دفاع» در تهران با چهار محور «حقوق بین‌الملل در محاصره: از نظم مبتنی بر قانون تا نظم مبتنی بر قواعد»، «خیانت به دیپلماسی: تجاوز امریکا و اسرائیل علیه ایران»، «عدم اشاعه هسته‌ای در معرض خطر: روندها و گفتمان‌های غالب» و «بازنگری ترتیبات امنیتی منطقه: عناصر کلیدی و عوامل تعیین‌کننده» بار دیگر موضوع زوال نظم سنتی حقوقی بین‌المللی و ضرورت استقرار نظم نوین حقوقی با محوریت توافمندسازی ضمانات اجرایی آن را در کانون توجه قرار داد.

اگر ارکان اصلی حقوق بین‌الملل را پنج رکن حقوق بین‌الملل بشر، بشردوستانه، کیفری، محیط زیست و تجارت بدانیم، تحولات هفت دهه اخیر به ویژه تحولات سسال‌های گذشته نشان می‌دهد که نظم حقوق بین‌المللی ناشی از منشور سازمان ملل، به شدت در حال تضعیف و زوال است.

حقوق بین‌الملل بشر که با منشور جهانی حقوق بشر (سه سند اعلامیه ۱۹۴۸ و میثاقین ۱۹۶۶) به دنبال صلح، برابری و عدالت بین‌المللی برای همه انبای بشر و عدم تبعیض بود، اکنون به دلیل استانداردهای دوگانه به‌ویژه در حوزه حقوق بشر و تروریسم، تبدیل تحریم‌های ظالمانه به ابزار اجبار سیاسی برای تغییر رفتار بازیگران مستقل در سیاست خارجی برخی از قدرت‌های بزرگ، شکاف شمال و جنوب جهانی، تداوم تبعیض نژادی سیستماتیک در برخی از کشورهای غربی به‌ویژه امریکا و انگلستان در ضعیف‌ترین وضعیت خود قرار دارد. نقض کنشی، فقدان حق موجودیت و حقوق فرهنگی، مذهبی و زبانی اقلیت‌ها در میانمار، سودان، قفقاز، اوکراین، هند، پاکستان، عربستان سعودی، ترکیه و بسیاری از کشورها نشان داد که به‌رغم وجود اسناد مترقی حقوق بشری از جمله اعلامیه ۱۹۹۲ سازمان ملل در خصوص حقوق افراد وابسته به اقلیت‌های مذهبی، قومی، زبانی و ملی، آنها فاقد ضمانات اجرایی هستند.

حقوق بین‌الملل بشردوستانه یکی از مهم‌ترین ارکان نظم حقوق بین‌المللی دوران پس‌ما جنگ است، اما بیشترین میزان نقض تعهد تباعن بین‌المللی در این حوزه دیده می‌شود. در همین پنج سال اخیر پنج رویداد شامل تجاوز نظامی ۱۲ روزه اسرائیل و امریکا به ایران و ناتوانی نظام پادمان در صیانت از مراکز هسته‌ای صلح‌آمیز ایران، جنگ اوکراین، نسل‌کشی فلسطینیان در غزه پس از اکتبر ۲۰۲۲، حوادث رقت‌بار در سودان و حوادث ونزولا نشان داد که پایه‌های حقوق بین‌الملل بشردوستانه چه قواعد لاهه و چه قواعد ژنو (موسوم به قواعد در جنگ و بر جنگ)، به ویژه کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو (۱۹۴۹) و پروتکل‌های الحاقی آن، در حال فروپاشی است. مقابله با بی‌ثباتی در حقوق بین‌الملل را افزایش داد اما از یک سو، عملکرد آن نقض منشور و آرمان‌های سازمان ملل است. حقوق بین‌الملل بشردوستانه و سازمان ملل در توقف تجاوزهای نظامی، جنگ تجاوزکارانه، مقابله با اقدامات تروریستی، نسل‌کشی از طریق غیرانسانی‌ترین روش‌ها مانند به قتل‌کشیدن و سرکشی دادن، تخریب بیمارستان‌ها و کشتار کودکان، ناتوان بوده است.

حقوق بین‌الملل کیفری اگرچه پس از تصویب اساسنامه رم و تأسیس دیوان بین‌المللی کیفری در سال ۲۰۰۲، ایده‌های طولانی‌مدت برای مقابله با بی‌ثباتی در حقوق بین‌الملل را افزایش داد اما از یک سو، قدرت‌های بزرگ که اغلب چندین پرونده کیفری متأثر از سیاست‌های جنگ‌افروانه خود دارند با استفاده از ابزار از موضوع مصونیت، مانع از تسری صلاحیت کیفری دیوان به رژیم جانی، یاقی و باغی‌آبادی‌ز شدند. از سوی دیگر به‌رغم برخی از پرونده‌های رسیدگی کیفری به جنایات انسانی تعدادی از دولتمردان مرتکب جنایات بین‌المللی، این موضوع عمدتاً معطوف به پرونده‌های آفریقایی شد، و هنوز بسیاری از احکام این دیوان از جمله حکم فوری درانشت نخست‌وزیر و وزیر جنگ این رژیم، به دلیل اقدامات یکجانبه و حقوق‌ستیزانه امریکا و انگلستان، محقق نشده‌است.

حقوق بین‌الملل محیط زیست نیز به‌رغم اینکه پس از کنفرانس‌ها و اعلامیه‌های استکهلم، ریو در سال‌های ۱۹۷۲ و ۱۹۹۲، توانست برخی اصول حقوق زیست محیط مانند اصل مسئولیت مشترک و ولی متفاوت، اصل ممنوعیت استفاده زاینبار از محیط زیست، اصل پرداخت آلوده‌ساز، اصل اقدامات احتیاطی و اطلاع‌رسانی بموقع را وارد قواعد عرفی حقوق بین‌الملل نماید اما از ضعیف‌ترین دامنه ضمانت‌اجرایی در میان شاخه‌های مختلف حقوق بین‌الملل بر خوردار است. به دلیل اینکه بسیاری از قدرت‌های بزرگ حاضر به پذیرش تعهدات خود از جمله برای کاهش گرمای زمین و حفظ لایه اوزن، توقف آلودگی نفتی دریاها نشده و «تجارت آلودگی» را در پیش گرفتند، و با کیفری شدن جرایم زیست‌محیطی در حقوق بین‌الملل مخالفت و از پیوستن به کنوانسیون لازم‌الاجرای حقوق بین‌الملل محیط زیست خودداری کردند.

در حوزه حقوق بین‌الملل تجارت، عملکرد دلبک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، هژمونی یکجانبه دلار بر تجارت بین‌المللی پس از کنفرانس برتون‌وودز را نشان داد. استفاده امریکا از دلار برای فشار و تشدید تحریم بر کشورهای منتقد یا مخالف امریکا باعث شده‌است که با تقویت ایده تبدیل کلوب کشورهای تحت تحریم، بلو‌های مانند شانگهای و بریکس به منظور دلارزدایی از نظام بین‌المللی ایجاد شوند.

وضعیت ناتوان موجود حقوق بین‌الملل بیش از هر زمان دیگر این دیدگاه منتقدان حقوق بین‌الملل را که معتقدند این رشته نه حقوق (قواعد الزام‌آور) بلکه مجموعه‌ای از هنجارهای اخلاقی است که فاقد ضمانت‌اجرایی هستند، تقویت کرده است. زوال نظم حقوقی بین‌الملل نشان می‌دهد که فرهنگ لیبرالیستی و نظم نوین، کوروش‌نگوی بسیار جامع به نیازهای انسانی و حقوق بشری جامعه بین‌المللی را ندارد. بنابراین نیاز است که نظم حقوقی نوینی در این خصوص بازآبادی شود. پیشگام این روند باید کشورهایی باشند که تاریخ، صلح‌طلبی، نوع‌دوستی، عدالت گستری و تجاوزستیزی آنها را، بارها و بارها تأیید کرده‌است.

ایران کهن با داشتن دور کن حقوق بشری می‌تواند پیشگام یا کنشگر طراحی نظم نوین حقوقی با هم‌راهی دیگر بازیگران مستقل، تجدیدنظر طلب و همسو باشند. رکن اول سابقه مترقی حقوق بشری ایران است که در تاریخ باستانی ایران و نظم نوین، کوروش‌نگوی بسیار جامع به نیازهای انسانی و حقوق رکن دوم در فرهنگ اسلامی و شیعی این دیار ریشه دارد که در آموزه‌های حقوقی اسلام اصل و همچنین اندیشه‌های ناب امام علی(ع) ریشه دارد؛ امام همامی که به قول جرج جرداق مسیحی «صدای عدالت انسانی» است که الگوی تمدن‌آلانه» در نهج‌البلاغه ایشان مشهود است.

برگزاری مجمع گفت‌وگوی تهران و کنفرانس «حقوق بین‌الملل تحت تهاجم: تجاوز و دفاع» توسط دفتر مطالعات بین‌المللی وزارت امور خارجه از این منظر و همچنین هم‌اندیشی حقوق و تنبیکان روابط بین‌الملل، درباره میراث تمدن‌های کهن و بازیگران دارای منافع مشترک و همسورایی شکل‌گیری نظم نوین حقوقی اهمیت دارد.

خبرگزینا

معدانی: شهر دار نمی‌مانم

اگر نتانیاهو را دستگیر نکنم

شهر دار منتخب نیویورک می‌گوید اگر نتانیاهو با به این شهر بگذارد، خودش برای بازداشتش اقدام می‌کند. به گزارش مهر به نقل از معا، زهران معدانی تأکید کرد در صورت حضور نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در نشست سال آینده سازمان ملل، «دستور بازداشت» صادر خواهد کرد. او گفت نیویورک قوانین بین‌المللی را اجرا می‌کند و حکم‌های لاهه شامل همه است؛ چه پوتین باشد چه نتانیاهو. معدانی افزود اگر در برابر حضور نتانیاهو اقدامی نکند، «دیگر خودش را شهردار نمی‌داند.»

به یک نهاد بین‌المللی فرامشی با اختیارات گسترده، راه را برای اسطه خار جی بر تصمیم‌گیری ملی فلسطینی هموار می‌کند و در نتیجه فلسطینی‌ها را از حق‌شان برای مدیریت امور خود محروم می‌کند. گروه‌های فلسطینی افزونده هر گونه تلاش بشردوستانه باید از طریق نهادهای فلسطینی تحت نظارت سازمان ملل و نهادهای بین‌المللی و بر اساس احترام به حاکمیت فلسطین و نیازهای مردم فلسطینی صورت گیرد. گروه‌های فلسطینی همچنین بر مخالفت خود با هر گونه بندی مربوط به خلع سلاح غزه یا نقض حق مقاومت مردم فلسطین تأکید کردند.

رهبران مقاومت پیش‌تر مخالفت قاطع خود را با این گونه‌سازو کارهای بین‌المللی که هیچ‌یک از نهادهای فلسطینی در آن نقشی ندارند، اعلام کرده بودند. از نظر آنان، قطعهنامه اخیر نه تنها دنبال پایان اشغالگری نیست بلکه عملاً از دوام فلسطین برای بر غزه را هموار می‌کند، چرا که ساختار به‌ظاهر بین‌المللی پیش‌بینی‌شده نیز قرار است زیر سایه مدیریت ارتش اشغالگر فعالیت کند و امکانی برای تحقق حقوق و منافع ملت فلسطین باقی نمی‌گذارد. علاوه بر این، تلاش امریکا برای گنجاندن طرح خلع سلاح گروه‌های مقاومت

در اختیار تندروهای تل آویو می‌گذارد تا بار دیگر آتش حملات علیه غزه را شعله‌ور کنند. در همین چارچوب، ایال زامیر، رئیس ستاد ارتش اسرائیل دیروز اعلام کرد که نیروهای فلسطینی شهاب، گروه‌های فلسطینی تأیید شده به غزه آماده کنند.

لبنان است. قیمومیت امریکا بر لبنان یک خطر بسیار جدی است و به نفع ثبات لبنان نیست. امریکامیانجی نیست، بلکه حامی تجاوز است.» شیخ نعیم قاسم از امریکا با عنوان عامل تمام مصیبت‌های لبنان یاد کرد به طوری که همه جنایت‌های رژیم صهیونیستی با هماهنگی امریکا است. نعیم قاسم گفت: «لبنان امروز در لبنان رخ می‌دهد، نه نتیجه اجراضندن توافق آتش‌بس، بلکه ناشی از تجاوز آشکار و ابتدایی اسرائیل است.» وی تصریح کرد: «برای مقابله با این وضعیت، باید از همه ابزارها از جمله دیپلماسی، اقدامات سیاسی و برنامه‌ریزی ملی بهره گرفت. دولت لبنان مسئول است که برای مهار این تجاوز راهکارهای مؤثر تدوین و اجرا کند.»